

Vastuullisuuden tiennäyttäjät yrityksille

Kansainvälisten järjestöjen
toimintaohjeet ja julistukset

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Sisällysluettelo

Yhteiskunta- ja yritys vastuun määritelmä.....	5
Miten yrityksesi voi hyödyntää vastuullisuuden julistuksia ja toimintaohjeita?.....	7
1. Yhdistyneet kansakunnat (YK)	
Global Compact.....	8
Vastuullisen sijoittamisen periaatteet (Principles for Responsible Investment, UNPRI)	10
2. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD)	
Toimintaohjeet monikansallisille yrityksille	12
Hyvän hallintotavan periaatteet (Principles of Corporate Governance).....	14
3. Kansainvälinen työjärjestö (ILO)	
Julistus työelämän peruseriaateista ja -oikeuksista	16
Kolmikantainen periaatejulistus, joka koskee monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa	17
4. Global Reporting Initiative (GRI)	
Yhteiskuntavastuun raportointiohjeisto GRI G3.....	19
5. Euroopan unioni (EU)	
Vihreä kirja yritysten yhteiskuntavastuun eurooppalaisten puitteiden edistämisestä.....	20

Miksi yrityksen kannattaa toimia vastuullisesti? Mitä muuta yritys saa kuin hyvän mielen? Yrityksen imago esimerkiksi paranee, kun sidosryhmien tarpeet ja ympäristön tila on otettu huomioon. Energian, materiaalien ja veden tehokas käyttö on paitsi ympäristön, myös yrityksen kannalta järkevää, sillä siitä saadut säästöt ja jätteiden väheneminen parantavat kannattavuutta ja vähentävät kustannuksia. Kun työntekijöiden terveydestä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehditaan, he ovat tyytyväisiä ja motivoituneita tekemään työnsä hyvin. Myös sijoittajat ja rahoittajat tukevat mieluiten vastuullisesti toimivia yrityksiä. Vastuulliset toiminta- ja tuotantotavat voivat lisäksi parantaa asiakastyytyväisyyttä ja kasvattaa parhaimmillaan yrityksen liikevaihtoa. Vastuullisuus voi siis vaikuttaa yrityksen kilpailukykyyn myönteisesti monin eri tavoin.

Lyhyesti sanottuna: vastuullisuus parantaa koko yhteiskunnan taloudellista, sosiaalista ja ekologista hyvinvointia.

Vastuullisuus parantaa koko yhteiskunnan taloudellista, sosiaalista ja ekologista hyvinvointia.

Tämä esite tutustuttaa yritykset sekä muut yhteiskunta- ja yritysvastuun toimijat merkittävimpiin kansainvälisten järjestöjen laatimiin vastuullisuuden suosituksiin, julistuksiin ja toimintaohjeisiin.

Niiden tavoitteena on lisätä ymmärrystä yhteiskunta- ja yritysvastuusta sekä auttaa organisaatioita kantamaan taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen vastuunsa omaehtoisesti. Toimintaohjeiden sisältämien suositusten tuntemus, ymmärtäminen ja noudattaminen edistävät lisäksi yritysten mahdollisuuksia osallistua kansainväliseen yhteistyöhön.

Suomi on ILO:n, YK:n, OECD:n ja EU:n jäsen. Suomen julkinen hallinto tukee mainittujen järjestöjen laatimien yhteiskunta- ja yritysvastuun toimintaohjeiden tehokasta soveltamista suomalaisissa yrityksissä.

Kaiikki tässä esitteessä kuvatut kansainväliset toimintatapaohjeet ovat suosituksia, eli yrityksille vapaaehtoisia.

Osa esitellyistä toimintatavoista sisältyy Suomessa lakeihin, kuten esimerkiksi nuorten työntekijöiden käytön rajoitukset ja työntekijöiden syrjinnän kieltö.

Tämä esite ei sisällä yksinomaan ympäristövastuuseen (kuten ISO14001) liittyviä useita kansainvälisiä toimintaohjeita eikä lähinnä kaupallisin periaattein toimivia vastuullisuuden mittareita ja standardeja.

Yhteiskunta- ja yritysvastuun määritelmä

Yhteiskunta- ja yritysvastuu tarkoittaa yritysten, julkisen hallinnon ja muiden työyhteisöjen vastuuta vaikutuksistaan ympäröivään yhteiskuntaan, ympäristöön ja sidosryhmiin.

Yritystoiminnalla voi olla ympäröivään yhteiskuntaan voimakkaita taloudellisia, sosiaalisia ja ekologisia vaikutuksia. Yritys vaikuttaa sidosryhmiinsä taloudellisesti muun muassa jakamalla taloudellisia suoritteita, kuten palkkaa työntekijöilleen sekä veroja valtiolle ja kunnille. Vastuullisen yrityksen sosiaalisia vaikutuksia puolestaan ovat esimerkiksi henkilöstön hyvinvointi, korkea asiakastyytyväisyys sekä turvalliset tuotteet ja palvelut. Yrityksen ympäristövastuuseen kuuluvat muun muassa materiaalien, energian ja veden säästeliäs käyttö sekä ilmastonmuutoksen torjunta.

Kaikkien organisaatioiden tulisi vapaaehtoisesti pyrkiä minimoimaan toimintansa kielteiset vaikutukset ja maksimoimaan myönteiset vaikutukset.

Vastuullisuus perustuu lakien noudattamiseen ja niiden minimivaatimusten ylittämiseen. Vastuullisuuden pitää olla pitkäjänteistä, ei pelkästään yksittäisiä hyviä tekoja. Vastuulliset toimintatavat ovat kestäviä ja edistävät koko yhteiskunnan hyvinvointia sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä. Siksi on tärkeää, että yritykset ja eri toimialat esimerkiksi ennakoivat tulevaa kilpailukykyään ja työllistävyytään.

Vastuullisuudesta käytetään monenlaisia käsitteitä, kuten yritysvastuu, vastuullinen yritystoiminta, yrityskansalaisuus ja yhteiskuntavastuu. Ne tarkoittavat pääosin samaa, mutta vastuullisuuden laajuus vaihtelee. Esimerkiksi yrityskansalaisuus viittaa vain yritysten vastuullisuuteen. Tässä esitteessä käytetään myös termiä **yhteiskunta- ja yritysvastuu**, sillä kaikkien yhteiskunnan toimijoiden, niin yritysten, muiden työyhteisöjen kuin julkisen hallinnonkin on tärkeä kiinnittää huomiota kansalaisille, yrityksille ja koko yhteiskunnalle lisäarvoa tuottaviin vastuullisiin toimintatapoihin.

Miten yrityksesi voi hyödyntää vastuullisuuden julistuksia ja toimintaohjeita?

Kansainvälisten järjestöjen ohjeistuksissa on paljon yhtäläisyyksiä. Esimerkiksi YK:n Global Compactin ja OECD:n monikansallisille yrityksille tarkoitettujen toimintaohjeiden työelämää koskevat ohjeet perustuvat ILO:n julistukseen työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista.

Yrityksen kannattaa valita itselleen parhaiten soveltuva ohjeisto, yksi tai useampia. Jotkut toimintaohjeet, kuten YK:n Global Compact ja Vastuullisen sijoittamisen periaatteet (UNPRI), sisältävät vastuullisen toiminnan ohjelman, johon yritykset voivat liittyä. Ne sisältävät myös verkostoitumistapahtumia, uutiskirjeitä ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa. OECD:n toimintaohjeistoihin ei sisälly vastaavia yhteistyömahdollisuuksia, mutta yritykset voivat käyttää niitä oman toimintansa arvioimiseen ja parantamiseen.

Yritysten on hyvä tiedottaa ohjeistojen hyödyntämisestä sidosryhmilleen esimerkiksi vuosikertomuksissaan ja yhteiskuntavastuuraporteissaan.

Suosittelun noudattamisesta ja soveltamisesta voivat hyötyä kaikenlaiset yritykset. Kansainväliset yritykset voivat hyödyntää toimintaohjeita erityisesti sellaisissa maissa, joissa lainsäädäntö ei ole yhtä kattava kuin Suomessa. Toimintaohjeet auttavat yrityksiä määrittelemään, mitä ulkomaisilta yhteistyökumppaneilta voi kansainvälisten suositusten perusteella vaatia. Suomalaisten kotimarkkinayritysten kannattaa hyödyntää toimintaohjeiden periaatteista ne, jotka eivät sisälly Suomen lainsäädäntöön.

Vastuullisuuden pitää olla pitkäjänteistä, ei pelkästään yksittäisiä hyviä tekoja.

1 Yhdistyneet kansakunnat (YK)

Global Compact

Tausta ja tavoitteet

YK:n vuonna 2000 käynnistämä Global Compact on maailman laajin vapaaehtoinen hanke yritysten vastuullisuuden edistämiseksi. Se pyrkii luomaan vastuullisuutta edistävän verkoston yritysten, järjestöjen ja valtioiden hallintojen välille. Lisäksi tavoitteena on, että osallistujat oppisivat toistensa hyvistä kokemuksista.

Keskeinen sisältö

Yritysten noudatettavaksi esitetyt periaatteet:

Ihmisoikeudet

- **Periaate 1:** Yleismaailmallisten ihmisoikeuksien tukeminen yritysten vaikutuspiirissä
- **Periaate 2:** Vakuutuksen antaminen siitä, että yritykset itse eivät ole sekaantuneet ihmisoikeusloukkauksiin

Työoikeus

(noudattaa ILO:n julistusta työelämän perusperiaatteista)

- **Periaate 3:** Yhdistymisvapauden ylläpitäminen ja työehtosopimusneuvotteluoikeuden tunnustaminen
- **Periaate 4:** Kaikkien pakkotyön muotojen poistaminen
- **Periaate 5:** Lapsityövoiman käytön lopettaminen
- **Periaate 6:** Työhönotossa ja työtehtävissä tapahtuvan syrjinnän poistaminen

Ympäristö

- **Periaate 7:** Ympäristöongelmia ehkäisevien toimien tukeminen
- **Periaate 8:** Aloitteellisuus ympäristötietoisuuden lisäämisessä
- **Periaate 9:** Kannustaminen ympäristöystävällisen tekniikan kehittämiseen

Korruption vastustaminen

- **Periaate 10:** Kaikenlaisen korruption (ml. kiristys ja lahjonta) vastustaminen

Miten yritys voi osallistua?

Liittyessään Global Compactiin yritys sitoutuu sisällyttämään kaikki edellä mainitut periaatteet liiketoimintastrategiaansa ja integroimaan ne päätöksentekoprosesseihinsa. Yrityksen odotetaan myös raportoivan periaatteiden toteutumisesta vuosittain ja levittävän tietoa vastuullisuudesta sidosryhmilleen.

Global Compactiin sitoutunut yritys voi toimia yhteistyössä muiden vastuullisten yritysten kanssa osallistumalla kansallisiin ja paikallisiin yritysverkostoihin, kansainvälisiin tapahtumiin sekä johtajien huippukokouksiin.

Liittyäkseen Global Compact -hankkeeseen yrityksen täytyy

- lähettää toimitusjohtajansa allekirjoittama kirje YK:n pääsihteerille
- täyttää internetissä oleva liittymislomake
- maksaa liikevaihtonsa suhteutettu kannatusmaksu ohjelmalle (500–10 000 USD).

Lisätiedot

www.gcnordic.net

www.unglobalcompact.org

Vastuullisen sijoittamisen periaatteet

(Principles for Responsible Investment, UNPRI)

Tausta ja tavoitteet

YK kannustaa yrityksiä paitsi toimimaan, myös sijoittamaan vastuullisesti. Vuonna 2006 kehitetyt Vastuullisen sijoittamisen periaatteet on laadittu institutionaalisille sijoittajille, mutta niitä voivat hyödyntää kaikki sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset ja muut organisaatiot.

Periaatteiden mukaan sijoittajien tulee toimia itse vastuullisesti sekä ottaa huomioon myös sijoituskohteidensa ekologinen ja sosiaalinen

vastuu sekä hallinnointitavan laatu (environmental, social and corporate governance issues, ESG). Sijoittamisen vastuullisesti toimiviin yrityksiin arvioidaan kannattavan pitkällä aikajänteellä ja edistävän myös sijoituskohteiden vastuullisuutta.

Keskeinen sisältö

Vastuullisesti sijoittava yritys

- ottaa ESG-näkökulman osaksi sijoitusanalyysijään ja päätöksentekoaan
- on aktiivinen omistaja ja sisällyttää ESG-näkökulman omistuskäytäntöihinsä
- edistää sijoituskohteidensa raportointia ESG-näkökulmasta
- edistää vastuullisen sijoittamisen periaatteiden hyväksymistä ja käyttöönottoa rahoitusosalalla
- työskentelee yhdessä muiden periaatteisiin sitoutuneiden yritysten kanssa edistääkseen periaatteiden soveltamista
- raportoi säännöllisesti edistymisestään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönotossa.

Miten yritys voi osallistua?

Liittyäkseen YK:n Vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin yrityksen pitää lähettää toimitusjohtajansa allekirjoittama kirje UNPRI:n toimistoon. Lisäksi suositellaan vapaaehtoisen kannatusmaksun suorittamista.

Vastuullisen sijoittamisen periaatteet -ohjelmaan liittyttyään yritys voi hyödyntää muun muassa UNPRI:n yhteistyöverkostoa ja raportointityökalua sekä muiden yritysten parhaita käytäntöjä. Lisäksi yritys voi osallistua vuosittaiseen kansainväliseen tapahtumaan.

Lisätiedot

www.unpri.org/files/pri.pdf

2 Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD)

Toimintaohjeet monikansallisille yrityksille

Tausta ja tavoitteet

OECD:n vuonna 2000 tarkistamat monikansallisille yrityksille suunnatut toimintaohjeet on tarkoitettu vahvistamaan yritysten yhteiskunnallisesti ja eettisesti vastuullisia toimintatapoja taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen vastuun osa-alueilla. Ohjeet pyrkivät varmistamaan tasapainon yritysten toiminnan ja valtioiden harjoittaman politiikan välillä sekä erityisesti edistämään suotuisia olosuhteita kansainvälisille sijoituksille. Paitsi OECD:n jäsenvaltiot myös monet elinkeinoelämän järjestöt sekä työntekijä- ja kansalaisjärjestöt tukevat toimintaohjeiden soveltamista.

Keskeinen sisältö

Toimintaohjeet painottavat seuraavia yritysten toimia:

- myönteisen taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöpoliittisen kehityksen edistämistä
- luotettavaa, riittävää ja säännöllistä tiedottamista toiminnastaan, rakenteestaan, taloudellisesta tilanteestaan ja tuloskehityksestään
- ILO:n työelämän peruseriaatteiden ja -oikeuksien noudattamista
- ympäristön suojelua sekä yleisestä terveydestä ja turvallisuudesta huolehtimista
- lahjonnan torjuntaa
- kuluttajansuojan kunnioittamista
- teknologian ja tieteellisen osaamisen levittämistä, kuten paikallisten innovaatiovalmiuksien edistämistä
- reilun kilpailun edistämistä, muun muassa pidättäytymällä kilpailunrajoitussopimuksista
- verojen maksamista isäntämaan määräysten mukaisesti.

Miten yritys voi osallistua?

OECD:n jäsenenä Suomi on sitoutunut edistämään toimintaohjeiden maailmanlaajuisia noudattamista. Yritykset voivat puolestaan hyödyntää niitä toimintansa kehittämisessä, mutta ne eivät voi allekirjoittaa toimintaohjeita. Yrityksen on hyvä mainita esimerkiksi yhteiskunta-vastuuraportissaan ja vuosikertomuksessaan noudattavansa toimintaohjeita.

Työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimiva yhteiskunta- ja yritys-vastuun neuvottelukunta seuraa toimintaohjeiden soveltamista ja edistää niiden tunnetuksi tekemistä.

Lisätiedot

www.tem.fi/files/22624/OECD_toimintaohje.pdf

www.oecd.org

Hyvän hallintotavan periaatteet

(Principles of Corporate Governance)

Tausta ja tavoitteet

Hyvällä hallintotavalla ymmärretään yritysten tapaa järjestää toimintansa siten, että yritys toimii järjestyneesti, tehokkaasti, sopusoinnussa ympäristönsä ja sidosryhmiensä kanssa sekä välttää väärinkäytöksiä. Hyvä hallintotapa on näin vastuullisuuden yksi osa-alue. Hyvän hallintotavan merkitys on erilainen esimerkiksi kansainväliselle pörssilistatulle suuryhtiölle kuin rajatulla markkina-alueella toimivalle pienelle perheyhtiölle.

Keskeinen sisältö

Vuonna 1999 julkaistut ja vuonna 2004 tarkistettut OECD:n Hyvän hallintotavan periaatteet kuvaavat yrityksen johdon, hallituksen, osakkeenomistajien ja muiden sidosryhmien oikeudet ja vastuut.

Periaatteet jakautuvat seuraaviin kuuteen osa-alueeseen:

- hyvän hallintotavan lähtökohtien varmistaminen
- osakkeenomistajien oikeuksien kunnioittaminen
- osakkeenomistajien tasapuolinen kohtelu
- sidosryhmien rooli ja huomioonottaminen
- riittävä tiedottaminen ja läpinäkyvyys
- yhtiön hallituksen velvollisuudet.

Lisäksi OECD on laatinut valtio-omisteisten yhtiöiden hallintotapaa koskevat toimintaohjeet (Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Companies), jotka perustuvat Hyvän hallintotavan periaatteisiin ja täydentävät niitä.

Miten yritys voi osallistua?

OECD:n Hyvän hallintotavan periaatteet muodostavat kansainvälisen, laajalti hyväksytyyn hallintotapastandardin, johon Suomen ja monien muiden maiden kansalliset hallintotapasuosituksot perustuvat. Suomessa tärkein hallintotapasuositus on Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2008 julkaisema Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi, joka sisältää 52 suositusta. Koodi on osa Helsingin arvopaperipörssin säännöstöä ja velvoittaa pörssinoteerattuja yhtiöitä noudattamaan sitä tai raportoimaan ja perustelemaan poikkeamat (noudata tai selitä -periaate). Myös useat noteeraamattomat yhtiöt noudattavat listayhtiöiden hallinnointikoodia soveltuvin osin. Keskuskauppakamari on lisäksi julkaissut vuonna 2006 asialuettelon listaamattomien yhtiöiden hallinnoinnin kehittämiseksi. Erityisesti kansainvälisten yritysten kannattaa käyttää ohjenuoranaan kansainvälisiä hyvän hallintotavan suosituksia, vaikkei niitä voikaan allekirjoittaa, etenkin toimiessaan vähemmän kehittyneissä maissa.

Lisätiedot

Principles of Corporate Governance
www.oecd.org/dataoecd/32/18/31557724.pdf

Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Companies
www.oecd.org/daf/corporateaffairs/soe/guidelines

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi
www.arvopaperimarkkinayhdistys.fi

Listamattomien yhtiöiden hallinnoinnin kehittäminen
www.chamber.fi/kkk > julkaisu > selvitykset ja tutkimukset > vuosi 2006 (28.1.2006)

Toimintaohjeet on tarkoitettu vahvistamaan yritysten yhteiskunnallisesti ja eettisesti vastuullisia toimintatapoja.

3 Kansainvälinen työjärjestö (ILO)

Julistus työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista

Tausta ja tavoitteet

Vuonna 1998 hyväksytty julistus sisältää työelämän peruseriaatteet, jotka kaikkien työnantajien on hyvä tuntea. Julistuksellaan ILO pyrkii ylläpitämään hyvää yhteiskunnallista kehitystä ja samanaikaista taloudellista kasvua mm. toimimalla työelämän peruseriaatteiden ja -oikeuksien takaamiseksi. Jokaiselle pitää turvata tasa-arvoinen mahdollisuus saada osuutensa yhdessä luodusta vauraudesta ja kehittyä omien kykyjensä mukaan.

Keskeinen sisältö

Työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia ovat

- yhdistymisvapaus ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden tunnustaminen
- kaikenlaisen pakkotyön poistaminen
- lapsityövoiman käytön kieltäminen
- työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisessa tapahtuvan syrjinnän poistaminen.

Miten yritys voi osallistua?

Julistus työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista on kansainvälisesti hyväksytty hyvän käytännön kuvaus, joka on osoitettu ILO:lle ja sen jäsenmaille. Suomen lainsäädäntö kattaa julistukseen sisältyvät periaatteet ja oikeudet.

Erityisesti ulkomailla toimivien yritysten on tärkeä tuntea julistuksen sisältö. Yrityksen toiminta on vastuullista, kun yritys noudattaa julis-

tuksen periaatteita kaikissa maissa riippumatta toimintamaan lainsäädännön tasosta ja periaatteiden noudattamisen kattavuudesta. Julistus on esimerkiksi osa OECD:n toimintaohjeita monikansallisille yrityksille ja myös YK:n Global Compact perustuu siihen.

Lisätiedot

www.tem.fi/files/22582/ILOn_julistus_tyon_perusoikeuksista.pdf
www.ilo.org

Kolmikantainen periaatejulistus, joka koskee monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa

Tausta ja tavoitteet

Työntekijöiden hyvä kohtelu on tärkeä osa kaikenkokoisten yritysten sosiaalista vastuuta. ILO:n vuonna 1977 laatima ja vuonna 2000 tarkistama Kolmikantainen periaatejulistus sisältää menettelytapaohjeita, joiden avulla yritykset voivat edistää henkilöstöhallintonsa vastuullisuutta. Menettelytapaohjeet helpottavat yritysten toimintaa kulttuuriltaan ja lainsäädännöltään erilaisissa maissa. Myös suomalaisten kotimarkkinayritysten on hyvä noudattaa julistuksen ohjeita.

Keskeinen sisältö

Julistus painottaa

- ILO:n työelämän peruseriaatteiden ja -oikeuksien noudattamista
- työllisyyden edistämistä, yhdenvertaista kohtelua, työsuhteturvan takaamista
- asianmukaisen koulutuksen tarjoamista työntekijöille kussakin toimintamaassa
- hyvien työ- ja elinolosuhteiden varmistamista, mm. työturvallisuudesta huolehtimista
- hyvien työelämän suhteiden ylläpitoa, mm. ammatillista järjestäytymisvapautta ja -oikeutta, työntekijäjärjestöjen huomioonottamista työehtosopimuksia laadittaessa, työriitojen ratkaisemista.

Miten yritys voi osallistua?

ILO:n jäsenenä Suomi on sitoutunut kolmikantajulistuksen menettelytapaohjeisiin. Julistus on kansainvälisesti hyväksytty hyvän käytännön kuvaus. Erityisesti ulkomailla toimivien yritysten on tärkeä tuntee julistuksen sisältö.

Yritys voi hyödyntää ohjeita toimintansa kehittämisessä, mutta se ei voi allekirjoittaa periaatejulistusta. Yritys voi mainita esimerkiksi yhteiskuntavastuuraportissaan ja vuosikertomuksessaan noudattavansa periaatejulistuksen ohjeita.

Lisätiedot

www.tem.fi/files/22583/ILOn_periaatejulistus_joka_koskee_monikansallisia_yrityksia.pdf

4 Global Reporting Initiative (GRI)

Yhteiskuntavastuun raportointiohjeisto GRI G3

Tausta ja tavoitteet

Useat yhteiskuntavastuustaan huolehtivat yritykset raportoivat vuosittain kehityksestään, jotta sidosryhmät saisivat tietoa niiden vastuullisuudesta. Vuonna 2006 valmistunut yhteiskuntavastuun raportointiohjeisto GRI G3 on jatkuvasti kehittyvä, kansainvälisesti hyväksytty standardi organisaatioiden taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen vastuun raportointiin. GRI on laatinut ohjeiston yhteistyössä yritysten, sijoittajien, ammatti- ja kansalaisjärjestöjen, tilintarkastajien, oppilaitosten ja muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa.

Keskeinen sisältö

G3-ohjeisto opastaa organisaatioita yhteiskuntavastuuraportin sisällön, laadun ja rajauksen määrittelyssä.

Lisäksi ohjeistossa linjataan raportoinnissa käytettävät vastuullisuuden osa-alueet ja mittarit seuraavasti:

- organisaation kuvaus
  - strategia ja analyysi, organisaation taustakuvaus, raportin muutokset, hallintotapa, sitoumukset ja yhteistyö, johtamistapa ja toimintaindikaattorit
- talous
  - taloudellinen toiminta, markkina-asema, epäsuorat taloudelliset vaikutukset
- ympäristö
  - mm. materiaalit, energia, vesi, biodiversiteetti
- sosiaalinen toiminta
  - henkilöstökäytännöt ja työolot: mm. työllistäminen, koulutus
  - ihmisoikeudet: mm. syrjinnänvastaisuus, lapsityövoima
  - yhteiskunta: mm. lahjonta, kilpailun rajoitukset
  - tuotevastuu: mm. asiakkaiden terveys ja turvallisuus, markkinointiviestintä.

Miten yritys voi osallistua?

Raportointiohjeistoa voivat hyödyntää kaikki yritykset koosta, toimialasta tai maantieteellisestä sijainnistaan riippumatta. Pk-yritykset ja muut raportointia aloittelevat organisaatiot voivat laatia G3:een sisältyvän suppean raportin. Raportoijaa pyydetään ilmoittamaan raportointinsa sovellustaso ja ohjeiston käyttö raportissaan sekä toimitamaan raportti GRI:lle.

Lisätiedot

www.globalreporting.org/Home/LanguageBar/FinnishLanguageBar.htm

www.globalreporting.org

5 Euroopan unioni (EU)

Vihreä kirja yritysten yhteiskuntavastuun eurooppalaisten puitteiden edistämisestä

Tausta ja tavoitteet

EU:n komission vuonna 2001 laatima vihreä kirja on keskustelun avaus eurooppalaisten yritysten yhteiskuntavastuun edistämiseksi. Yritysten pitäisi lähestyä yhteiskuntavastuuta kokonaisvaltaisesti: vastuullisuuden tulee ulottua yritysten johtamiskäytännöistä organisaation kaikkeen toimintaan, sijoittamiseen, raportointiin ja auditointiin.

Vihreä kirja on keskustelun avaus eurooppalaisten yritysten yhteiskuntavastuun edistämiseksi.

Keskeinen sisältö

Vihreä kirja erottelee yhteiskunta- ja yritysvastuun sisäisen ja ulkoisen ulottuvuuden seuraavasti:

Sisäinen ulottuvuus

- henkilöstön hyvä kohtelu, mm. työn ja vapaa-ajan yhteensovittaminen
- investoiminen työterveyteen ja -turvallisuuteen, kuten vapaaehtoiset terveyden parantamisohjelmat
- muutoksenhallinta, mm. työntekijöiden ja muiden osapuolten osallistuminen muutosprosesseihin
- ympäristövaikutusten ja luonnonvarojen hallinnointi, mm. energiansäästö

Ulkoinen ulottuvuus

- paikallisyhteisöjen huomiointi, kuten paikallisväestön työllistäminen ja koulutus
- tiivis yhteistyö liikekumppaneiden, hankkijoiden ja kuluttajien kanssa
- ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mm. lapsityövoiman käytön lopettaminen ja korruption torjunta
- maailmanlaajuisiin ekologisiin ongelmiin vastaaminen, kuten ympäristönsuojelun parantaminen koko hankintaketjussa

Miten yritys voi osallistua?

EU:n komission vuoden 2006 yritysten yhteiskuntavastuun tiedonannon myötä perustettiin eurooppalainen liittouma yhteiskunta- ja yritysvastuun edistämiseksi (European Alliance for CSR). Siihen voivat liittyä EU:n alueella sijaitsevat yritykset. Liittouma pyrkii tekemään Euroopasta yhteiskunta- ja yritysvastuun esikuvan kilpailukykyisen ja kestäväen yritystoiminnan tukemiseksi. Yritykset voivat saada lisätietoa liittoumasta ja yritysvastuusta myös Elinkeinoelämän keskusliitolta.

Lisätiedot

http://ec.europa.eu/enterprise/csr/index_en.htm

www.ek.fi/vastuullisuus

Vastuullisuuden tulee ulottua yritysten johtamiskäytännöistä organisaation kaikkeen toimintaan, sijoittamiseen, raportointiin ja auditointiin.

Lisätietoja

Valtionhallinnossa työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) koordinoi yhteiskunta- ja yritys vastuuta. TEM:n internetsivut (www.tem.fi/Yritykset > Yhteiskunta- ja yritys vastuun) sisältävät laajasti tietoa yhteiskunta- ja yritys vastuusta, myös vastuullisuuden raportoinnista. TEM osallistuu muun muassa vuosittaisen kansallisen yhteiskuntavastuuraportointi-kilpailun järjestämiseen.

Myös muissa ministeriöissä käsitellään yhteiskunta- ja yritys vastuuseen liittyviä asioita. Ympäristöministeriö tarjoaa yrityksille paljon tietoa liittyen ympäristövastuuseen, esimerkiksi kestävään kehitykseen ja ympäristövastuun raportointiin. Ulkoasianministeriö puolestaan edistää ILO:n työelämän perusoikeuksien kunnioittamista sekä vastuullista yritystoimintaa kauppa- ja kehityspolitiikallaan. Sosiaali- ja terveysministeriö huolehtii työterveys- ja työturvallisuusasioista. Valtioneuvoston kanslian toimivaltaan kuuluu muun muassa valtionyhtiöiden ohjaus, myös vastuullisiin toimintatapoihin. TEM:n yhteiskunta- ja yritys vastuun internetsivulta löytyvät linkit muiden ministeriöiden yhteiskunta- ja yritys vastuun sivuille.

Ministeriöiden lisäksi monet järjestöt tukevat yritysten yhteiskuntavastuun kehittämistä. Muun muassa TEM:n osittain rahoittama Finnish Business & Society (FiBS) ry (www.fibsry.fi) edistää taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästä yritystoimintaa Suomessa. FiBS järjestää monenlaisia tapahtumia, ja sen internetsivuilla on laajasti tietoa ja yritys vastuun työkaluja.

TEM:n yhteydessä toimii myös yhteiskunta- ja yritys vastuun neuvottelukunta, jonka jäsenet edustavat viranomaisista, elinkeinoelämää sekä työmarkkina- ja kansalaisjärjestöjä. Neuvottelukunnan tehtävänä on vahvistaa yritysten ja muiden yhteisöjen taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti vastuullisia toiminta- ja tuotantotapoja. Neuvottelukunta seuraa myös kansainvälisten järjestöjen, kuten OECD:n monikansallisten yritysten toimintaohjeiden soveltamista suomalaisissa etenkin kansainvälisissä yrityksissä. Lisäksi se tiedottaa järjestöjen toimintaohjeista ja vastuullisuuden suosituksista.

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
Puh. +358 10 606 000
Telekopio +358 9 1606 2166

www.tem.fi

Suunnittelu ja taitto: Proinno Design Oy
Paino: Litokset Oy, lokakuu 2009

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY